PARLAMENT EUROPEJSKI

2004 *2009*

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

Komisja Prawna

PROGRAM

Wspólne przesłuchanie jawne

LIBE i JURI

w sprawie

Europejskiej współpracy w zakresie prawa cywilnego
- Zobowiązania alimentacyjne
-Rozwód i separacja prawna

Wtorek, 11 września 2007 r.

Godz. 10.00 - 12.30
Godz. 15.00 - 18.30

Budynek Paul-Henri Spaak (PHS) - Sala 5B001

Bruksela

CZĘŚĆ I

ZOBOWIĄZANIA ALIMENTACYJNE

WSTĘP

W Unii Europejskiej brakuje obecnie wspólnego, zharmonizowanego systemu uznawania i wykonywania decyzji w sprawie zobowiązań alimentacyjnych. Już we wnioskach Rady Europejskiej z Tampere w związku z zobowiązaniami alimentacyjnymi wzywano do utworzenia specjalnych wspólnych przepisów proceduralnych mających uprościć i przyspieszyć rozstrzyganie sporów transgranicznych, jak również do likwidacji środków tymczasowych wymaganych do uznania i wykonania w jednym państwie członkowskim orzeczenia wydanego w innym państwie członkowskim. Także w ramach programu wzajemnego uznawania w sprawach cywilnych z dnia 30 listopada 2000 r.[1] wzywa się np. do zniesienia procedury *exequator* w sprawach związanych z zobowiązaniami alimentacyjnymi. Znaczenie tego programu Rada Europejska ponownie potwierdziła w listopadzie 2004 r. poprzez „program haski" oraz wspólny plan działania, który stanowi przełożenie programu haskiego na konkretne działania i w którym „zobowiązania alimentacyjne" wymienia się jako jeden z problemów. Dlatego też dnia 15 grudnia 2005 r. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie właściwości, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych.[2]

Głównym celem wniosku jest usunięcie przeszkód prawnych uniemożliwiających dochodzenie roszczeń alimentacyjnych od obywatela zamieszkałego w innym państwie członkowskim. Celem rozporządzenia jest szybkie i (z zasady) bezpłatne dochodzenie roszczeń alimentacyjnych. *Po ustanowieniu rynku wewnętrznego znacznie wzrósł transgraniczny przepływ osób. Wraz z nim nasiliły się problemy nękające partnerów imigrantów, w szczególności w nowych państwach członkowskich, których obywatele korzystają z prawa do swobodnego przepływu osób*. Jednocześnie w całej Unii Europejskiej wzrasta liczba rozwodów i separacji prawnych.

Podczas przygotowywania stanowiska Parlamentu Europejskiego w sprawie projektu rozporządzenia z uwagą obserwowana jest praca Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego, a jej postanowienia powinny być spójne i zbieżne z tekstem unijnym. Sprawozdawcy pragną jednak podkreślić, że jednocześnie ich zdaniem UE potrzebuje własnego uregulowania w tej sprawie. Z uwagi na zakres problemów związanych z dochodzeniem roszczeń alimentacyjnych i jego tendencję do rozszerzania się, jasne jest, że Unia potrzebuje mechanizmu umożliwiającego odpowiednie i efektywne zajęcie się tymi problemami.

Projekt odpowiada rzeczywistym potrzebom nowoczesnego społeczeństwa, w tym potrzebie poprawy sytuacji wierzycieli alimentacyjnych, którymi są przede wszystkim dzieci. Rosnąca liczba rozstających się par w połączeniu z coraz większą mobilnością w Unii Europejskiej

[1] Dz.U. C 12 z 15 stycznia 2001 r.
[2] COM(2005) 649 wersja ostateczna.

nieuchronnie oznacza coraz więcej sporów transgranicznych dotyczących roszczeń alimentacyjnych. Skuteczniejsze dochodzenie roszczeń alimentacyjnych przyczyni się zatem do poprawy warunków życia i kształcenia wielu dzieci. Wniosek ułatwi wierzycielom alimentacyjnym wniesienie sprawy do właściwego sądu. Po wydaniu orzeczenia sądowego zostaną zastosowane środki w celu zapewnienia, aby zostało one bez dalszych formalności automatycznie uznane we wszystkich państwach członkowskich. Duże znaczenie ma to, że wierzyciele alimentacyjni skorzystają z pomocy nowego rozporządzenia, dochodząc praw obywatelskich.

Godz. 10.00 - 10.25
SESJA OTWIERAJĄCA

- **Jean-Marie CAVADA**, przewodniczący Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych Parlamentu Europejskiego (5 min.)

- **Genowefa GRABOWSKA,** sprawozdawczyni w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (10 min.)

- Diana WALLIS, sprawozdawczyni komisji opiniodawczej w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (10 min.)

Godz. 10.25 - 11.35
SESJA I

OBECNA SYTUACJA

Celem pierwszej sesji jest przedstawienie obecnej sytuacji w zakresie zobowiązań alimentacyjnych z prawnego punktu widzenia. Poruszane kwestie to m.in.: jaki jest cel wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych i jakie są jego najważniejsze przepisy? W jaki sposób projekt rozporządzenia nawiązuje do ram konferencji haskiej, w czym jest zbieżny, a czym się różni?

Ramy prawne

Prezentacja **Karen VANDEKERCKHOVE** z Komisji Europejskiej na temat ***najważniejszych elementów wniosku*** (10 min.)

Prezentacja przewodniczącego grupy roboczej ds. prawa cywilnego, **Paulo GUERRY, (10 min.) na temat *aktualnej sytuacji w Radzie i przewidywanego rozwoju wydarzeń.***

Prezentacja **Joaquina BAYO DELGADO,** zastępcy europejskiego inspektora ochrony danych osobowych na temat ***ochrony danych osobowych przy wymianie informacji dotyczących zobowiązań alimentacyjnych*** (10 min)

Prezentacja profesora **Williama DUNCANA** z Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego na temat ***wydarzeń w ramach konferencji haskiej*** (10 min.)

Prezentacja profesor **Stefanii BARIATTI** (Uniwersytet Mediolański) na temat ***związku między wnioskiem dotyczącym zobowiązań alimentacyjnych oraz pracami podejmowanymi w ramach Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego*** (10 min)

Dyskusja (20 min.)

Godz. 11.35 - 12.30
SESJA II

SYTUACJA OD STRONY PRAKTYCZNEJ

Sesja II będzie poświęcona sytuacji praktycznej dotyczącej zobowiązań alimentacyjnych. W wielu przypadkach roszczenia alimentacyjne nie są wykonywane. Zdarza się, że osoby, które powinny płacić alimenty, wydają się robić wszystko, aby uniknąć płacenia. Z kolei wierzyciele często żyją w bardzo złych warunkach i nie mają dość pieniędzy na przeżycie. Te problemy są jeszcze trudniejsze do rozwiązania, jeżeli dłużnik mieszka za granicą.

Prezentacja **Beaty MIRSKIEJ,** przedstawicielki polskiej organizacji pozarządowej zajmującej się roszczeniami alimentacyjnymi w sprawie ***praktycznych problemów dotyczących zobowiązań alimentacyjnych.*** (10 min.)

Prezentacja **Anny SZUL-SZUWALA, (**prawnik reprezentujący interesy osób mających ***trudności z egzekucją zobowiązań alimentacyjnych)*** (10 min.)

Prezentacja **Andrei WOELKE,** przedstawiciela Stowarzyszenia Prawniczego Anglii i Walii, członek stowarzyszenia Resolution, Londyn (10 min.)

Dyskusja (25 min.)

Godz. 12.30 - 15.00 przerwa obiadowa

CZĘŚĆ II

ROZWÓD I SEPARACJA PRAWNA

WSTĘP

Coraz większa mobilność obywateli na obszarze Unii Europejskiej powoduje wzrost liczby „międzynarodowych" małżeństw, w których małżonkowie mają różne obywatelstwo, mieszkają w różnych państwach członkowskich albo mieszkają w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami. W przypadku, gdy „międzynarodowa" para decyduje się na rozwód, można powoływać się na różne przepisy prawne.

Na chwilę obecną „międzynarodowa" para planująca rozwód podlega przepisom rozporządzenia (WE) nr 2201/2003 (znanego jako „Bruksela II(a)" lub „Bruksela II bis"), na mocy którego współmałżonkowie mogą wybierać spośród kilku różnych kryteriów właściwości sądu. Po rozpoczęciu postępowania rozwodowego przed sądem państwa członkowskiego, prawo właściwe określają krajowe przepisy kolizyjne, które okazują się bardzo zróżnicowane.

W celu uniknięcia braku pewności prawnej oraz nieprzewidywalności, jak również „biegania do sądu", Komisja Europejska wystąpiła z wnioskiem mającym zaradzić tym niedostatkom, między innymi dzięki ustanowieniu opcji dla stron polegającej na wyborze sądu i prawa właściwego za obopólnym porozumieniem.

Możliwość wyboru sądu i prawa właściwego niewątpliwie doprowadziłaby do większej efektywności oraz korzyści dla małżonków, którzy mogą to między sobą uzgodnić. Jednakże mogłoby to spowodować także pewne negatywne konsekwencje, w szczególności dla „stron wrażliwych". Seminarium poświęcone jest temu, jak zagwarantować, aby obie strony były w pełni świadome konsekwencji swego wyboru sądu i prawa właściwego.

Ponadto należy zwrócić uwagę na sytuacje, w których nie ma porozumienia między małżonkami. W tym względzie seminarium koncentruje się na kryteriach wyboru prawa właściwego przy braku porozumienia.

„Bruksela II(a)" przewiduje domniemane uznanie orzeczenia wydanego w państwie członkowskim. W rozporządzeniu tym przewidziano jednak kilka powodów dla nieuznawania orzeczenia. Jednym z powodów, który został uwzględniony w nowym wniosku, jest klauzula prawa publicznego. W ramach seminarium analizie podlega rola tej klauzuli prawa publicznego w postępowaniu w sprawie rozwodu i separacji prawnej.

Godz. 15.00 - 15.20
SESJA OTWIERAJĄCA

- Evelyne GEBHARDT, sprawozdawczyni w zakresie rozwodów i separacji prawnej (10 min.)

- Carlo CASINI, sprawozdawca komisji opiniodawczej w zakresie rozwodów i separacji prawnej (10 min.)

Godz. 15.20 - 15.55

SESJA III

OBECNA SYTUACJA

Sesja ta koncentruje się na niedostatkach obecnej sytuacji w sprawach małżeńskich i ewentualnych rozwiązaniach oferowanych w ramach wniosku.

Ponadto wskazane zostaną specyficzne problemy dotyczące w szczególności badania sytuacji, w których nie ma porozumienia między stronami pragnącymi rozwodu. Wniosek ma na celu zapewnienie istnienia ścisłych powiązań między dwiema stronami a właściwością sądów i prawem właściwym. Sesja poświęcona jest dyskusji nad sposobem zagwarantowania tych powiązań, przy jednoczesnym zapewnieniu koniecznej elastyczności oraz dostęp do wymiaru sprawiedliwości. Należy ustanowić alternatywne czy też hierarchiczne kryteria? Jeżeli mają być one hierarchiczne, w jakiej kolejności należy je przedstawić?

Biorąc pod uwagę różnice w systemach prawnych oraz odmienne tradycje, wniosek ta przewiduje klauzulę prawa publicznego. Na sesji tej rozważane jest znaczenie klauzuli prawa publicznego w kontekście stopniowego ustanawiania wspólnej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

Prezentacja **Oliviera TELLA,** przedstawiciela Komisji Europejskiej, w sprawie ***najważniejszych elementów wniosku*** (10 min.)

Prezentacja **Heleny BOLIEIRO,** przewodniczącej Komitetu Prawa Cywilnego (Rzym III), **na temat** ***aktualnej sytuacji w Radzie i przewidywanego rozwoju wydarzeń*** (10 min.)

Prezentacja **Bruna NASCIMBENE,** wykładowcy Uniwersytetu w Mediolanie na temat ***kryteriów wyboru prawa właściwego oraz właściwego sądu*** (10 min.)

Prezentacja **Stefanii BARIATTI,** wykładowcy Uniwersytetu w Mediolanie na temat ***analizy porównawczej dwóch wniosków dotyczących zobowiązań alimentacyjnych, rozwodu oraz separacji prawnej*** (10 min.)

Dyskusja (30 min.)

Godz. 16.30 - 17.30
SESJA IV

ZASTOSOWANIE W PRAKTYCE

Wniosek daje stronom ograniczoną możliwość wyboru jurysdykcji i prawa właściwego. Jednakże ważne jest zagwarantowanie, aby nie miało miejsca nadużywanie tej możliwości wyboru. Sesja jest poświęcona ewentualnym zabezpieczeniom, które można by wprowadzić w celu ochrony „słabszych stron" przed nadużyciami.

Wniosek dotyczący spraw rozwodowych jest ściśle powiązany z wnioskiem dotyczącym zobowiązań alimentacyjnych. Dlatego też na zakończenie tej sesji odbędzie się krótka analiza porównawcza obu wniosków.

Prezentacja **dr Kathariny BOELE-WOELKI,** profesora UCERF i Instytutu Prawa Prywatnego w Molengraaff na temat ***sposobu zapewnienia, że obie strony są w pełni świadome konsekwencji dokonanego przez nie wyboru prawa właściwego i właściwego sądu*** (10 min.)

Prezentacja **dr Mattea BONINI BARALDIEGO** wykładowcy Uniwersytetu Bolońskiego na temat ***znaczenia klauzuli prawa publicznego w postępowaniach dotyczących rozwodu i separacji prawnej*** (10 min.)

Prezentacja **Stefanii BARIATTI,** wykładowcy Uniwersytetu w Mediolanie na temat ***wpływu rozwodów na inne dziedziny prawa*** (10 min.)

Dyskusja (30 min.)

17.30 - 18.30
SESJA V

SZKOLENIE W DZIEDZINIE SĄDOWNICTWA

Celem sesji jest omówienie sposobów lepszego uświadamiania ludziom (prawnikom, sędziom, pracownikom administracji itp.) ich praw, aby instrumenty mogły być bardziej skuteczne. Czy europejska sieć szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości może tutaj odegrać rolę z uwagi na jej duże znaczenie, jeżeli chodzi o zapewnianie możliwości szkoleń prawnikom w UE?

Prezentacja **Benedetty VERMIGLIO, koordynatora ds. wymian między szkoleniowcami a instytucjami prowadzącymi szkolenia w ramach Europejskiej sieci szkoleniowej dla pracowników wymiaru sprawiedliwości (EJTN) (10 min.)**

Dyskusja (30 min.)

Wnioski sprawozdawców (20 min.)

ANNEX

PRACTICAL GUIDELINES FOR THE DEBATE

The floor will be given to Members in the order in which requests are received. Speakers wishing to supplement their speeches may do so in writing by submitting documents (preferably in English or French) in advance to the secretariat (email: ip-libe@europarl.europa.eu).These documents will be circulated during the meeting.

IMPORTANT NOTICE FOR THOSE WISHING TO ATTEND THE HEARING

This seminar is open to the public. However, for security reasons, participants who do not have a European Parliament access badge must obtain a pass in advance. Those wishing to obtain such a pass should contact the seminar secretariat (ip-libe@europarl.europa.eu) by 6 September. It is essential to provide us with your full name, address and date of birth. Without this information, the Security Service will not provide entry passes.

Simultaneous interpretation will be available in the following languages : EN, FR, DE, IT, NL, ES, HU, EL, PT, RO, SV, PL

Seminar Secretariat	Telephone	Address	E-mail address
LIBE **Agita SERZANE** ***Administrator (divorce and legal separation)***	**+32.2.283.23.81**	European Parliament Rue Wiertz 60 - RMD 1J044 B-1047 Brussels	**ip-libe@europarl.europa.eu**
Anita BULTENA ***Administrator (maintenance obligations)***	**+32.2.284.25.32**	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 01J024 B-1047 Brussels	
JURI **Robert BRAY** ***Administrator (maintenance obligations)***	**+32.2.284.63.37**	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 02J034 B-1047 Brussels	**ip-juri@europarl.europa.eu**
Andrea SCRIMALI ***Administrator (divorce and legal separation)***	**+32.2.284.43.66**	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 02J014 B-1047 Brussels	
Ryszard DE GROOT *Assistant LIBE*	**+32.2.284.07.95**	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 1J036 1047 Brussels	**ip-libe@europarl.europa.eu**
Anne DE CONINCK *Assistant LIBE*	**+32.2.284.21.79**	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 1J026 1047 Brussels	
Najat MOUSSAOUI *Assistant JURI*	**+32.2.284.06.69**	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 2J022 1047 Brussels	**ip-juri@europarl.europa.eu**
Barbara ASSI *Assistant JURI*	**+32.2.284.09.96**	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 2J038 1047 Brussels	